THE HEBREW JOURNAL
דער אידישער זשורנאל
THE HEBREW JOURNAL
PUBLISHED BY
JOURNAL PUBLICATIONS OF TORONTO LIMITED
N. FRIEDLAND, President
542 DUNDAS ST. WEST, Telephone Trinity 6830-6831
Subscription Rates: $6 PER YEAR $3.50 SIX MONTHS
Single Copy—3 cents
Entered as Second Class Mail Matter at C. P. O., Toronto, January 22nd, 1913
Only Daily Jewish Newspaper in the Province of Ontario
UNION LABEL TRADES UNION COUNCIL TORONTO, ONT. 25

אידען אין מאנגאלישען מדבר

פון א. פאנעווזשער

קוקענדיג אויף דער קארטע פון אזיע ווארפט זיך אין די אויגען דע גרויסער געלער פלעק מיט'ן אויפשריפט „מאנגאליא". דער פלעק איז ברייט פון נאנדערגעליינט און פארנעהמט דע גרעסטען אדט אויף דער קארטע. ע ציהט זיך ביי די גרעניצען פון טורקעס טאן, מערב, צענטראל און מזרח סיביר, מאנדזשוריע און כינא, דערגרייכט בי טיבעט און אינדיע. דער צענטראלע פונקט אינ'ם גרויסען מאנגאלישען מדבר, דער אאזיס וואו ס'געפינט זיך א באדייטענדער אייראפעאישער ישוב מיט אלע זיינע אטריבוטען, איז די הויפט־שטאדט פון דער יונגער אונאפהענגיגער מאנגאליא — אורגא, אדער ווי זי רופט זיך איצט אויף מאנגאליש, אולאן באטאר („דער רויטער ריזש"). צו דערגרייכען די הויפט שטאדט פון מאנגאליען דארף מען זיך שלעפען מיט'ן קאראוואנען־וועג פון מאנדזשוריע איבער'ן גרויסען מדבר א שטרעקע פון הערבער טויזענט קילא־מעטער. פאליטיש טיילט זיך די היינ־טיגע מאנגאליע אויף צוויי באזונדערע טיילען — בארגא וועלכע ליגט צו די גרעניצען פון צפון מאנדזשוריע, און כאלכא — טיפער אין מדבר. אין דער איי־נער צייט וואס די בארגוטען זענען נאך אונטערוואר־פען דעם כינעזישען יאך — האבען זיך די כאלכינער מאנגאלען באפרייט פון כינא (דורך די סאוועטישע מיליטער), וועלכע האבען צושלאגען אין אורגא די ווילדע דיוויזיזעס פון באראן אונגארן־שטערנבערג, וועלכער האט אין יאהר 1921 פארכאפט כאלכא). די יונגע מאנגאליער מאכען דורך דעם היסטאר־ישען פראצעס פון זייער אויפלעבונג און אנטווילונג. דער גרויסער מדבר און דאס וואנדערענדע נאמאדען־פאלק מיט די גרויסע הורדעס בהמות האט שוין פאר די לעצטע עטליכע יאהר באוויזען אויסצוטייל־ען פון זיך א יוגענט, אינ'ם טעליגענץ, וועלכע זוכט און שטרעבט צו בילדונג און וויסען. ס'איז צו באוואונ־דערען דעם שטאלץ און זעלבסט־באוואוסטזיין פון דער נייער יוגענט, דראנג צו לערנען און אויסבעסערען די לאגע פון די מאסען, וועלכע זענען נאך היינט אויף א פרימיטיווען אופן אין די צעוואר־פענע יורטעס און אולוסען אין דער לאגע פון וואנדערענדע פאסטוכער. מאנגאליע איז געבעגנעט מיט גרויסע נא־טירליכע רייכטימער, מיט אהרע אונגע־הויערע סטאדעס שאף, גרויסע רינדער, דער צענטער פון די בעסטע מינים בחמות, פלייש, פעלען, וואהל פון קעמ־לען, די רייכסטע מינים רויבוואר־ע. די מאנגאלישע פעלד־מייז. טארבאנאנעס, סורקעס מארדערס, די מאנגאלישע וועלף, וועווערקעס און אנדערע מינים ספעציי־פיש־מאנגאלישע מעכאנ־ישע ווערקזייגען, אין מיטען מדבר און אין אלע אנדערע מינים ספעציי־מעטער. פאליטיש טייל־ט זיך די היינ־טיגע מאנגאליע אויף צוויי באזונדערע טיילען — בארגא וועלכע ליגט צו די גרעניצען פון צפון מאנדזשוריע, און כאל־כ